

Regelbunden tillsyn i Örslösa skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Lidköpings kommun och besökt Örslösa skola den 4 december 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 28 augusti 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Örslösa skola, dels den information som samlats in under besöket. I Örslösa skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Örslösa skola

Örslösa skola	Antal elever
Förskoleklass	14
Grundskola	82

Källa: Lidköpings kommun

2 (13)

Utbildningen i Örslösa skola omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6. Till enheten hör en förskola, en fritidsgård samt skolbarnsomsorg, som omfattar ett fritidshem och sex dagbarnvårdare. Verksamheten i förskola och skolbarnsomsorg behandlas i särskilda rapporter.

Örslösaenheten är organiserad i fyra arbetslag. Arbetslag 1 omfattar förskoleklassen, fritidshemmet och fritidsgården. Arbetslag 2 omfattar årskurserna 1–6. Arbetslag 3 och 4 omfattar förskolan respektive dagbarnvårdarna.

Eleverna är organiserade i årskurserna 1, 2, 3–4, 5 och 6. Skolan leds av en rektor.

Örslösa skola har sitt upptagningsområde i Örslösa och bygden runt omkring.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2007		2008	
		Örslösa skola	Riket	Örslösa skola	Riket
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	85	85	73	87
	Matematik	100	72	80	73
	Svenska	100	71	80	72

Källa: Uppgifter från skolan, 2008-10-30. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 4 för 2007 exkluderat på grund av stora bortfall.

Kommentar och bedömning:

Skolans samlade resultat av de nationella ämnesproven i årskurs 5 redovisas i tabellen ovan. Av denna framgår att andelen elever som nått målen vid de nationella ämnesproven 2007 är generellt högre än jämförelsetalen för riket, framförallt i matematik och svenska. Av tabellen framgår också att andelen elever som nått målen vid proven 2008 är lägre än 2007. I jämförelse med resultaten för riket 2008 ligger andelen som nått målen i engelska under riket och andelen som nått målen i matematik och svenska över riket.

I en fem år lång serie kan inspektörerna se att elevernas resultat på de nationella proven i årskurs 5 varierar något över tid. Eftersom antalet elever i varje årskurs är få (år 2007 endast 15 elever) blir statistiken känslig då varje elev representerar i det närmaste sju procent av populationen.

I övrigt finns inga sammanställda resultat efter utvärdering mot de nationella kursplanemålen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanerna allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Vid Örslösa skola pågår ett arbete med uppföljning av resultaten. Det finns ingen dokumentation över kunskapsutvecklingen förutom i engelska, svenska och matematik. Ett arbete har startat för att definiera kravnivåer i alla ämnen.

Man har börjat med kravnivåer i engelska, svenska och matematik. Målet är att det ska finnas kravnivåer för varje årskurs i alla ämnen. Målen för årskurs tre har man vid inspektionstillfället brutit ned sedan årskurs ett.

Lärarna följer således inte vid inspektionsbesöket upp resultaten i relation till kursplanemålen för varje elev i något ämne förutom i engelska, svenska och matematik. Därmed saknas ett viktigt verktyg för att utveckla det pedagogiska arbetet.

Skolinspektionen bedömer att skolans lärare inte systematiskt följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtal.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Samtliga elever vid Örslösa skola får en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet varje termin. Enligt intervjuer med eleverna är inte alla medvetna om sina mål i utvecklingsplanen. De utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av uppfyller bestämmelsernas krav men är av varierande kvalitet med avseende på målbeskrivningen på kort och lång sikt samt kopplingen till mål i läroplan och kursplan. Brister finns också i beskrivningen av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör förbättra arbetet med individuella utvecklingsplaner när det gäller innehåll och kvalitet.

I detta sammanhang vill inspektörerna också lyfta fram att från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap. 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Mer information finns i Skoverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning**Bedömningspunkter****1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

6 (13)

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Läroplanen anger att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

Vid elevintervjuer framkommer att elevernas kunskaper om målen för utbildningen är bristfälliga. Detta minskar deras möjligheter till inflytande. De uppger också att det är lärarna som oftast bestämmer undervisningens innehåll och utformning. Lärarna ger vid inspektionsbesöket exempel på att elever i förskoleklassen och de olika årskurserna har ett visst inflytande över hur deras utbildning utformas.

Lärarna och rektorn instämmer i att elevernas delaktighet och ansvarstagande kan öka.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör förbättra arbetet med att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen. Vidare bör skolan förbättra arbetet med att utveckla elevernas möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilda stödåtgärder utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Vid Örslösa skola finns en medveten strategi för att uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd så tidigt som möjligt. En översyn av utformningen av åtgärdsprogrammen görs vid skolan. Personalen uppfattar att de upprättar många åtgärdsprogram jämfört med övriga skolor i området. Inspektörerna har tagit del av ett antal åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen har kvalitetsbrister. Det är viktigt att i dessa förtydliga ansvarsfördelningen mellan individ, hem och skola så att det tydligt framgår vilka åtgärder skolan ska vidta för att eleverna ska nå målen. Ibland läggs ett alltför stort ansvar för stödåtgärderna på eleven eller elevens vårdnadshavare. Fokus måste ligga på de åtgärder skolan har ansvar för. Se vidare Skolverkets allmänna råd, För arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Skolinspektionen bedömer att skolan bör se över utformningen av åtgärdsprogrammen så att de svarar mot de krav som bestämmelserna anger.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över. Enligt lagen ska huvudmannen för verksamheten se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och motverka annan kränkande behandling. Likabehandlingsplanen ska utgå från en aktuell kartläggning av den egna verksamheten. Örslösa skola har en likabehandlingsplan. Planen utgår inte från en aktuell kartläggning och innehåller inte heller rutiner för uppföljande insatser eller hur dokumentation av ärenden ska gå till. Likabehandlingsplanen uppvisar brister då den inte visar hur skolan avser främja barns och elevers lika rättigheter utifrån skolans behov och de olika diskrimineringsgrunderna som lagen anger. Planen saknar också rutiner för hur elever och personal ska agera när en vuxen kränkt en elev. Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan. Sedan inspektionsbesöken gjordes i Lidköpings kommun har lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphört att gälla. Lagen upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller i stället 14 a kap. skollagen (1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). Detta innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheten för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Barns och elevers medverkan vid upprättandet m.m. av nämnda planer regleras i förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

10 (13)

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det omgivande samhället. Arbetslagen dokumenterar skolans egna utvecklingsområden i en årlig utvecklingsplan och har en utvecklingsdialog med rektorn. Lärarna uppger att de stämmer av utvecklingsplanen kontinuerligt och att man har en dokumentationspärm där man samlar bevis på att man är på väg mot målet. Skolan följer inte, som tidigare beskrivits, fortlöpande upp och dokumenterar elevernas resultat i samtliga ämnen. Vid inspektionstillfället är följaktligen kunskapen om skolans resultat inte utgångspunkt för skolans kvalitetsarbete. Skolan saknar således ett tydligt system för att kontinuerligt följa upp och utvärdera arbetet så att undervisningsmål och metoder ständigt prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav. Skolinspektionen bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras och att de resultatdiskussioner som förs för att förbättra skolans resultat kan utvecklas och bättre tas tillvara för att höja måluppfyllelsen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Förordningen om kvalitetsredovisning anger att arbetet med kvalitetsredovisning ska främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Enligt förordningen ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas. Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning. Varje kommun, varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet, varje kommunalt bedriven förskola och varje kommunalt bedrivit fritidshem ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten.

I Lidköpings kommun finns en gemensam mall framtagen för kvalitetsredovisningen. I skolans kvalitetsredovisning följs skolans utvecklingsområden upp och analyseras till viss del. Kvalitetsredovisningen innehåller också uppföljning av kommunens styrkort. Kvalitetsredovisningen har brister i analys- och åtgärdsdelen. Som tidigare beskrivits sammanställer skolan inte resultaten i verksamheten annat än när det gäller resultaten på de nationella proven i årskurs 5. Elevernas måluppfyllelse i övriga ämnen behandlas inte. Kvalitetsredovisningen innehåller således inte en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats. Vidare har eleverna och föräldrarna inte varit delaktiga i utarbetandet av kvalitetsredovisningen.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen inte uppfyller förordningens krav.

2009-05-07 Göteborg

Marita Schiller Helander

Kristina Svensson